

dr Piotr Wasyluk

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Oświeceniowa idea postępu. Przedmiot wiary czy wiedzy?

Celem wystąpienia jest wskazanie wyjątkowości oświeceniowej idei postępu. Wśród niektórych badaczy zajmujących się filozofią dziejów panuje przekonanie, że stanowi ona efekt chrześcijańskiego zainteresowania dziejami, stąd często opatruje się ją mianem świeckiej eschatologii. Opinia ta nie jest w pełni prawdziwa, a opiera się ona na powierzchownej znajomości filozoficznych interpretacji myśli progresywistycznej i filozofii dziejów. Idea postępu nie stanowi świeckiej wersji teologii dziejów, lecz jest alternatywą dla teologicznych interpretacji ludzkiej historii, stanowiła podstawę światopoglądu naukowego i fundament świeckiego, liberalnego państwa. Przekonanie o możliwości uzyskania stanu ostatecznej szczęśliwości, które często stanowi podstawę krytyki idei postępu, było udziałem wyłącznie niektórych przedstawicieli oświeceniowych historiozofii. Podstawowym założeniem referatu będzie ukazanie różnic między teologiczną i filozoficzną interpretacją mechanizmów dziejowych, które stanowią fundament progresywistycznego myślenia o ludzkiej historii.